

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

21. detsember 2016¹

Apellatsioonkaebus — Riigiabi — Siseriiklik lennureisijatasu — Diferentseeritud tasumäärade kohaldamine — Madalam lennureisijatasu siseriiklikust lennujaamast kuni 300 km kaugusele suunduvate lendude puhul — Eelis — Valikulisus — Hindamine juhul, kui maksumeele võib osutada teenuste osutamise vabaduse piiranguks — Tagasinõudmine — Aktsiis

Liidetud kohtuasjades C-164/15 P ja C-165/15 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 9. aprillil 2015 esitatud kaks apellatsioonkaebust,

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Flynn, D. Grespan, T. Maxian Rusche ja B. Stromsky, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

apellant,

teised menetlusosalised:

Aer Lingus Ltd, asukoht Dublin (Iirimaa), esindajad: K. Bacon, A. Robertson, QC, ning *barrister* D. Bailey, keda volitas *solicitor* A. Burnside,

hageja esimeses kohtuastmes (C-164/15 P) ja menetlusse astuja esimeses kohtuastmes (C-165/15 P),

Ryanair Designated Activiy Company, varem Ryanair Ltd., asukoht Dublin (Iirimaa), esindajad: B. Kennelly, QC, *dikigoros* I.-G. Metaxas-Maragkidis ja *avocat* E. Vahida,

hageja esimeses kohtuastmes (C-165/15 P),

Iirimaa, esindajad: E. Creedon, J. Quaney ja A. Joyce, keda abistasid E. Regan, SC ja B. Doherty, BL,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes (C-164/15 P ja C-165/15 P),

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud M. Vilaras (ettekandja), J. Malenovský, M. Safjan ja D. Šváby,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 7. aprilli 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

¹ — Kohtumenetluse keel: inglise.

olles 5. juuli 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon palub oma apellatsioonkaebustes tühistada esiteks kohtuasjas C-164/15 P Euroopa Liidu Üldkohtu 5. veebruari 2015. aasta kohtuotsus *Aer Lingus vs. komisjon* (T-473/12, ei avaldata, edaspidi „kohtuotsus *Aer Lingus*“, EU:T:2015:78) ja teiseks kohtuasjas C-165/15 P Euroopa Liidu Üldkohtu 5. veebruari 2015. aasta kohtuotsus *Ryanair vs. komisjon* (T-500/12, ei avaldata, edaspidi „kohtuotsus *Ryanair*“, EU:T:2015:73) (edaspidi mõlemad koos „vaidlustatud kohtuotsused“), millega Üldkohus rahuldab osaliselt hagid, mille olid esitanud vastavalt *Aer Lingus Ltd* ja *Ryanair Designated Activity Company*, varem *Ryanair Ltd* (edaspidi „*Ryanair*“), ning tühistas komisjoni 25. juuli 2012. aasta otsuse 2013/199/EL riigiabi juhtumi SA.29064 (11/C, ex 11/NN) kohta – Iirimaaal rakendatavad diferentseeritud lennureisijatasud (ELT 2013, L 119, lk 30, edaspidi „vaidlusalune otsus“) artikli 4 osas, milles see näeb ette kohustuse nõuda abisaajatelt tagasi abi, mille suuruseks on selle otsuse põhjenduses 70 määratud 8 eurot reisija kohta.
- 2 Ka *Aer Lingus* ja *Ryanair* paluvad oma vastuapellatsioonkaebustes tühistada vastavalt kohtuotsus *Aer Lingus* ja kohtuotsus *Ryanair*.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 659/1999

- 3 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad ELTL artikli 108 kohaldamiseks (EÜT 1999, L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikkel 14 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada (edaspidi „tagastamisotsus“). Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus [liidu] õiguse üldpõhimõttega.

2. Vastavalt tagastamisotsusele kuuluvad tagastatava abi hulka intressid, mille kohase määra kinnitab komisjon. Intressi makstakse ajavahemiku eest, mil ebaseaduslik abi oli abisaaja käsutuses, kuni selle tagastamise kuupäevani.

3. Ilma et see piiraks Euroopa [Liidu] Kohtu poolt vastavalt [ELTL] artiklile [278] tehtud korralduste kohaldamist, toimub tagastamine viivitamata ja vastavalt kõnealuse liikmesriigi siseriiklikus õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab komisjoni otsuse kohest ja tõhusat täitmist. Sel eesmärgil ja juhaks, kui toimub siseriikliku kohtu menetlus, peavad kõnealused liikmesriigid võtma kõik vajalikud ja nende vastavas õigussüsteemis kättesaadavad meetmed, sealhulgas ajutised meetmed, ilma et see piiraks [liidu] õiguse kohaldamist.“

Määrus (EÜ) nr 1008/2008

- 4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 [liidus] lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT 2008, L 293, lk 3) artikli 15 lõige 1 sätestab:

„[Liidu] lennuettevõtjatel on õigus osutada ühendusesiseseid lennuteenuseid.“

- 5 Määruse artikli 23 „Teave ja mittediskrimineerimine“ lõige 1 näeb ette:

„Avalikkusele mis tahes vormis pakutavate või avaldatud, sealhulgas Internetis kättesaadavad, asutamislepingut kohaldava liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast algavate lennuteenuste piletihinnad ja lastitariifid sisaldavad kohaldatavaid tingimusi. Lõplikku makstavat hinda näidatakse alati ja see sisaldab kõiki piletihindu ja lastitariife ning samuti avaldamise ajal kohaldatavaid vältimatuid ja prognoositavaid makse, tasusid, lisatasusid ja lõive. Lisaks lõplikku hinna näitamisele esitatakse vähemalt alljärgnev teave:

- a) piletihind või lastitariif;
- b) maksud;
- c) lennujaamatasud ja
- d) muud (nt julgeoleku või kütusega seotud) tasud, lisatasud ja lõivud,

kusjuures punktides b, c ja d nimetatud maksud, tasud ja lõivud on lisatud piletihinnale või lastitariifile. Võimalikud hinnalised tuleb näidata selgelt, läbipaistval ning üheselt mõistetaval viisil mis tahes broneerimisprotsessi alguses ja tarbijale peab jääma võimalus neid valida või mitte.“

Direktiiv 2014/104/EL

- 6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiivi 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral (ELT 2014, L 349, lk 1), põhjendustes 3 ja 4 on märgitud:

„(3) [...] [ELTL] artiklite 101 ja 102 täieliku tõhususe ning eelkõige neis sätestatud piirangute praktilise mõju tagamiseks on vajalik, et igaühel, nii üksikisikul, sealhulgas tarbijal ja ettevõtjal, kui ka avaliku sektori asutusel on võimalus liikmesriigi kohtus nõuda nimetatud sätete rikkumisest tekkinud kahju hüvitamist. [...]“

(4) Liidu õiguses ette nähtud õigus liidu ja liikmesriikide konkurentsioiguse rikkumisest tuleneva kahju hüvitamisele eeldab, et kõikidel liikmesriikidel on sellised menetluseeskirjad, millega tagatakse kõnealuse õiguse tõhus rakendamine. [...]“

- 7 Selle direktiivi artikkel 13 „Ülemäärase ostuhinna edasisuunamine kaitseargumendina“ on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid tagavad, et kahju hüvitamise hagi kostja saab kahjunõude vastase kaitseargumendina kasutada asjaolu, et hageja suunas konkurentsioiguse rikkumisest tuleneva ülemäärase ostuhinna tervikuna või osaliselt edasi. Ülemäärase ostuhinna edasisuunamise tõendamise kohustus lasub kostjal, kes võib mõistlikul viisil nõuda hagejalt või kolmandatelt isikutelt teabe avaldamist.“

Vaidluse taust

- 8 Vaidluse tausta, mis nähtub vaidlustatud kohtuotsuste punktides 1–13, võib kokku võtta järgmiselt.

- 9 Iirimaa kehtestas alates 30. märtsist 2009 aktsiisi nimetusega *Air Travel Tax* (edaspidi „lennureisijatasu“), mis nõutakse sisse otse lennuliinide käitajatelt iga reisija kohta, kes lahkub Iirimaa asuvast lennujaamast lennuki pardal, välja arvatud teatavad erandid, mis ei oma tähtsust käesoleva menetluse seisukohalt. Lennuliinide käitajad olid lennureisijatasu osas maksukohustuslased ja nad pidid selle tasuma, kuid nad võisid maksusumma piletihinna lisada.
- 10 Lennureisijatasu oli selle kehtestamise ajal välja arvatud reisi lähte- ja sihtlennujaama vahelise kauguse põhjal ning lennuettevõtjatele oli ette nähtud kaks erinevat tasumäära, nimelt 2 eurot reisija kohta, kui sihtlennujaam oli Dublini lennujaamast (Iirimaa) kuni 300 km kaugusel (edaspidi „madalama määraga lennureisijatasu“), ja 10 eurot reisija kohta kõikidel ülejäänud juhtudel (edaspidi „kõrgema määraga lennureisijatasu“).
- 11 Ryanair esitas 21. juulil 2009 komisjonile kaks eraldi kaebust lennureisijatasu kohta, neist esimene puudutas riigiabi käsitlevate sätete rikkumist ning teine põhines ELTL artiklil 56 ja määrusel nr 1008/2008. Teise kaebuse alusel avas komisjon uurimise teenuste osutamise vabadust käsitlevate sätete võimaliku rikkumise küsimuses ja saatis 18. märtsil 2010 Iiri ametivõimudele märgukirja. Seepeale muutis Iirimaa alates 1. märtsist 2011 lennureisijatasu arvutamise aluseid, kehtestades ühtse määra 3 eurot reisija kohta, mida kohaldatakse kõikide väljalendude suhtes, olenemata läbitavast vahemaast, mistõttu komisjon lõpetas asja uurimise.
- 12 Ryanairi esimest kaebust lahendades avas komisjon 13. juulil 2011 ELTL artikli 108 lõike 2 alusel ametliku uurimismenetluse madalama määraga lennureisijatasu küsimuses. Selle menetluse tulemusena tegi komisjon vaidlusaluse otsuse.
- 13 Otsuse artiklis 1 on tuvastatud, et riigiabi madalama määraga lennureisijatasu vormis, mida kohaldatakse kõikide lendude suhtes, mida teenindavad lennukid, mis suudavad vedada üle 20 reisija ning mida ei kasutata riiklikel ega sõjalistel eesmärkidel ning mis väljuvad lennujaamast, mida läbib aastas üle 10 000 reisija, Dublini lennujaamast kuni 300 km kaugusel asuvasse sihtlennujaama ajavahemikul 30. märtsist 2009 kuni 1. märtsini 2011, ja mida Iirimaa rakendas ebaseaduslikult, rikkudes ELTL artikli 108 lõiget 3, on siseturuga kokkusobimatu.
- 14 Vaidlusaluse otsuse artikli 4 punkt 1 kohustab Iirimaad ebaseadusliku abi tagasi nõudma. Otsuse põhjendus 70 osutab, et tagasinõudmisele kuuluva riigiabi summa vastab madalama määraga lennureisijatasu ja kõrgema määraga lennureisijatasu vahele, milleks on 8 eurot iga veetud reisija kohta. Samas põhjenduses on abi saajate hulgas mainitud Aer Lingust ja Ryanairi.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsused

- 15 Aer Lingus ja Ryanair esitasid Üldkohtu kantseleisse hagiavaldused vaidlusaluse otsuse tühistamise nõudes vastavalt 1. novembril (kohtuasi T-473/12) ja 15. novembril 2012 (kohtuasi T-500/12).
- 16 Kohtuasjas T-473/12 põhjendas Aer Lingus oma hagi viie väitega: esimese väite kohaselt on komisjon rikkunud õigusnormi, kui ta vaidlustatud otsuses liigitas madalama määraga lennureisijatasu „riigiabiks“, teise väite kohaselt on rikutud õiguskindluse, tõhususe ja hea halduse põhimõtteid, kuna vaidlusaluse otsusega anti korraldus abi tagasi nõuda, kolmanda väite kohaselt on komisjon rikkunud õigusnormi ja teinud ilmselge hindamisvea, kuna ta jättis meetme abiks kvalifitseerimisel ja eelise suuruse tuvastamisel arvesse võtmata selle, et lennureisijatasu kantakse edasi reisijatele, neljanda väite kohaselt on rikutud määruse nr 659/1999 artiklit 14 ning proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid sellega, et vaidlusaluses otsuses anti tagasinõudmise korraldus, ning viienda väite kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust.

- 17 Kohtuasjas T-500/12 põhjendas Ryanair oma hagi viie väitega: esimese väite kohaselt on komisjoni otsusega rikutud õigusnormi, kuna kõrgema määraga lennureisijatasu peeti „tavaliseks“ või „seadusjärgseks standardtasuks“, teise väite kohaselt on komisjon lennureisijatasuga antud soodustuse hindamisel rikkunud õigusnormi ja teinud ilmselgeid hindamisvigu, kolmanda väite kohaselt on komisjon rikkunud õigusnormi ja teinud ilmselgeid hindamisvigu seoses tagastamisotsusega, neljanda väite kohaselt ei ole komisjon tagastamisotsust kätte toimetanud ja viienda väite kohaselt on vaidlusalune otsus puudulikult põhistatud.
- 18 Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsustes kõigepealt analüüsinud kummagi hagiavalduse viiendat väidet, et on rikutud põhjendamiskohustust, ja need väited tagasi lükanud. Vaidlustatud kohtuotsuste sellele osale ei ole viidatud ei apellatsioonkaebustes ega vastuapellatsioonkaebustes.
- 19 Teiseks on Üldkohus konkreetselt seoses Ryanairi hagiga kohtuotsuse Ryanair punktides 42–56 analüüsinud Ryanairi neljandat väidet ja selle tagasi lükanud. Ka kohtuotsuse sellele osale ei ole viidatud ei komisjoni apellatsioonkaebuses kohtuasjas C-165/15 P ega Ryanairi vastuapellatsioonkaebuses samas kohtuasjas.
- 20 Kolmandaks on Üldkohus analüüsinud Aer Linguse ja Ryanairi hagiavalduste esimest väidet ja need väited tagasi lükanud. Üldkohus leidis sisuliselt, et komisjon ei ole rikkunud ühtki õigusnormi, kui ta pidas kõrgema määraga lennureisijatasu „võrdlusaluseks“, millest lähtudes ta tuvastas valikulise soodustuse, ja järeldas sellest, et diferentseeritud tasumäärade kohaldamine tähendas antud juhul riigiabi andmist lennuettevõtjatele, kelle lendude suhtes kehtis asjaomasel ajavahemikul madalama määraga lennureisijatasu.
- 21 Neljandaks on Üldkohus ette võtnud Aer Linguse hagiavalduse kolmanda ja neljanda väite ning Ryanairi hagiavalduse teise ja kolmanda väite analüüsi ning nende väidetega osaliselt nõustunud.
- 22 Selle analüüsi raames leidis Üldkohus, et komisjon „tegi hindamisvea ja rikkus õigusnormi“, kehtestades abi saajatelt, kelle hulka kuuluvad Aer Lingus ja Ryanair, tagasinõudmisele kuuluva abi summaks 8 eurot reisija kohta, kes oli reisinud lennul, mille suhtes kehtis madalama määraga lennureisijatasu, st selle tasu ja kõrgema määraga lennureisijatasu vahe. Üldkohus leidis, et kuna madalama määraga lennureisijatasu kohaldamise tulemusel saadud majandusliku eelise sai – vähemalt osaliselt – edasi kanda reisijatele, ei järeldanud komisjon õigesti, et eelis, mille lennuettevõtjad said, on igal juhtumil automaatselt 8 eurot reisija kohta.
- 23 Kohtuotsuse Aer Lingus punktis 124 järeldas Üldkohus seega, et „ilma, et oleks vaja otsustada, kas rikkuda võidi proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtet“, nagu väidab Aer Lingus, tuleb tema hagiavalduse kolmanda ja neljanda väitega nõustuda.
- 24 Samamoodi leidis Üldkohus kohtuotsuse Ryanair punktis 150, et Ryanairi teise ja kolmanda väitega tuleb nõustuda, „ilma et oleks vaja analüüsida kolmanda väite teist osa ja täiendavaid argumente“, mille on esitanud Aer Lingus, kes astus selles kohtuasjas menetlusse Ryanairi nõuete toetuseks.
- 25 Seega tühistas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuste resolutsiooni punktiga 1 vaidlusaluse otsuse artikli 4 „osas, milles see [artikkel] näeb ette kohustuse nõuda abisaajatelt tagasi abi, mille suuruseks on selle otsuse põhjenduses 70 määratud kaheksa eurot reisija kohta“. Nimetatud kohtuotsuste resolutsiooni punktiga 2 jättis ta hagid ülejäänud osas rahuldamata.

Poolte nõuded Euroopa Kohtus

- 26 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtuotsuste resolutsiooni punkt 1;

- jätta Üldkohtule esitatud hagid tervikuna rahuldamata või, teise võimalusena, saata asi tagasi Üldkohtusse lahendamiseks;
- jätta vastuapellatsioonkaebused rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt esimeses kohtuastmes või, teise võimalusena, otsustada mõlema kohtuastme kohtukulude kandmine edaspidi.

27 Aer Lingus ja Ryanair paluvad Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsuste resolutsiooni punkt 2;
- tühistada vaidlusalune otsus;
- jätta apellatsioonkaebused rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

28 Iirimaa palub Euroopa Kohtul:

- rahuldada komisjoni apellatsioonkaebused ja jätta Üldkohtule esitatud hagid rahuldamata ning
- jätta vastuapellatsioonkaebused rahuldamata.

Menetluse suulise osa uuendamise taotlused

- 29 Euroopa Kohtu kantseleisse 19. juulil 2016 saabunud kirjaga palus Aer Lingus uuendada menetluse suuline osa vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 83. Aer Lingus põhjendas oma taotlust vajadusega võtta seisukoht kohtujuristi seisukoha osas, täpsemalt selle punktides 79, 80, 83 ja 88–99 toodud argumentide ja osutatud kohtupraktika osas. Aer Linguse hinnangul peaks ta saama esitada seisukohad väidete ja argumentide kohta, mida Üldkohtus ei ole läbi vaadatud, juhuks kui Euroopa Kohus peaks kohtuotsuse Aer Lingus tühistama ja leidma, et ta saab teha asjas ise lõpliku kohtuotsuse.
- 30 Euroopa Kohtu kantseleisse 18. augustil 2016 saabunud kirjas märkis Ryanair, et ta toetab Aer Linguse taotlust uuendada menetluse suuline osa, ja ta esitas ka ise menetluse suulise osa uuendamise taotluse sisuliselt samade põhjendustega, millele tugines Aer Lingus.
- 31 Tuleb meenutada, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas ega kodukorras ei ole pooltele ette nähtud võimalust esitada kohtujuristi ettepanekule vastuseks seisukohti (kohtuotsus 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 ERTL artikli 252 teise lõigu kohaselt on kohtujuristi ülesanne teha avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohaselt nõuavad tema osalust. Kohtujuristi ettepanek ega selleni jõudmiseks läbitud arutluskäik ei ole Euroopa Kohtule siduvad. Seetõttu ei ole see, et pool ei nõustu kohtujuristi ettepanekuga – olenemata sellest, mis küsimusi selles analüüsiti –, iseenesest põhjus, mille tõttu menetluse suulise osa uuendamine oleks põhjendatud (kohtuotsus, 9.7.2015, InnoLux vs. komisjon, C-231/14 P, EU:C:2015:451, punktid 27 ja 28 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 33 Sellegipooldest võib Euroopa Kohus tulenevalt oma kodukorra artiklist 83 igal ajal, olles kohtujuristi ära kuulanud, avada või uuendada määrusega menetluse suulise osa, eelkõige kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet või kui pool on pärast suulise osa lõpetamist esitanud uue asjaolu, millel on otsustav tähtsus Euroopa Kohtu lahendile.
- 34 Käesoleval juhul see nii ei ole. Olles kohtujuristi ära kuulanud, on Euroopa Kohus nimelt seisukohal, et tal on asja lahendamiseks kogu vajalik teave olemas ning et kohtuasja ei ole vaja läbi vaadata lähtuvalt uuest asjaolust, millel on otsustav tähtsus tema lahendile, ega argumendist, mille üle ei ole Euroopa Kohtus vaieldud.
- 35 Mis puutub Aer Linguse ja Ryanairi taotlustesse, et nad saaksid esitada oma seisukohad väidete ja argumentide kohta, mida Üldkohtus ei ole läbi vaadatud, juhuks kui Euroopa Kohus peaks vaidlustatud kohtuotsused tühistama ja leidma, et menetlusstaadium lubab tal teha asjas ise lõpliku kohtuotsuse, siis Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktist d, artikli 173 lõike 1 punktist c ja artikli 170 lõikest 1 nende koostoimes nähtub, et apellatsioonimenetluse pooltel võimaldatakse esitada kas apellatsioonkaebuses või vastuses apellatsioonkaebusele kõik asjassepuutuvad väited või argumendid, seda ka juhuks, kui Euroopa Kohus peaks Euroopa Liidu Kohtu kodukorra artikli 61 esimese lõigu alusel apellatsioonkaebuse rahuldamise korral kohtuasja ise läbi vaatama. Seega oli pooltel võimalik esitada nii kirjaliku kui ka suulise menetluse käigus oma seisukohad kohtuasja kõigis aspektides, mida nad peavad asjassepuutuvaks. Seega ei saa menetluse suulise osa uuendamist põhjendada Aer Linguse ja Ryanairi viidatud vajadusega esitada seisukohti väidete ja argumentide kohta, mida Üldkohtus ei ole läbi vaadatud.
- 36 Eeltoodud kaalutlusi arvestades leiab Euroopa Kohus, et menetluse suulise osa uuendamiseks ei ole alust.

Vastuapellatsioonkaebused

- 37 Aer Lingus ja Ryanair on kumbki oma vastuapellatsioonkaebuse põhjendamiseks – mis tuleb läbi vaadata esmajärjekorras, kuna neis on vaidlustatud lausa riigiabi andmine ise käesolevas asjas – esitanud üheainsa väite, mille kohaselt Üldkohus on rikkunud õigusnormi, sest ta ei nõustunud nende vastavate tühistamishagide esimese väitega, milles nad vaidlustasid madalama määraga lennureisijatasu kvalifitseerimise „riigiabiks“.
- 38 Mõlemad väited jagunevad neljaks osaks, millega Aer Lingus ja Ryanair vaidlustavad Üldkohtu heaks kiidetud komisjoni selle seisukoha seaduslikkuse, mille kohaselt kõrgema määraga lennureisijatasu suurusega 10 eurot reisija kohta loeti „tavaliseks“ tasuks või võrdlusaluseks, millest lähtudes hinnati, kas soodustus, mis tuleneb teatavate lendude maksustamisest madalama määraga, st 2 eurot reisija kohta, on valikuline.

Sissejuhatavad kaalutlused

- 39 Osundagem, et vastavalt ELTL artikli 107 lõikele 1 on juhul, kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, igasugune liikmesriigipoolne või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.
- 40 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on mõiste „abi“ üldisem kui mõiste „toetus“, kuna see ei hõlma mitte üksnes sooritusi positiivses tähenduses – nagu toetused ise –, vaid ka riigi erinevas vormis sekkumisi, mis leevendavad ettevõtja eelarvet tavaliselt koormavaid kohustusi ja mis seetõttu ei

ole küll toetused selle sõna kitsamas tähenduses, ent on siiski samalaadsed ja neil on samasugused tagajärjed (kohtuotsus, 15.11.2011, komisjon ja Hispaania vs. Government of Gibraltar ja Ühendkuningriik, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 41 Sellest tuleneb, et iga meede, millega avaliku võimu asutused annavad teatud ettevõtjatele maksusoodustuse, mis ei too küll kaasa riigi ressursside üleandmist, kuid asetab soodustuse saajad soodsamasse majanduslikku olukorda kui teised maksumaksjad, on riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses. Seevastu soodustused, mis tulenevad üldkohaldatavast meetmest, mis ettevõtjate vahel vahet ei tee ega ole seega valikuline, ei kujuta endast riigiabi ELTL artikli 107 tähenduses (kohtuotsus, 15.11.2011, komisjon ja Hispaania vs. Government of Gibraltar ja Ühendkuningriik, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, punktid 72 ja 73 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 42 Käesolevas asjas tuleb märkida, nagu nähtub kohtuotsuse Aer Lingus punktides 54 ja 55 ning kohtuotsuse Ryanair punktides 79 ja 80, et komisjon on vaidlusaluses otsuses leidnud, et lennureisijatasu valikulisuse tuvastamiseks peab ta kindlaks määrama „võrdlusaluse süsteemi“ ja tuvastama, kas meede teeb erandi sellest süsteemist. Komisjon tuvastas, et madalama määraga lennureisijatasu kohaldati sisuliselt ainult riigisiseste sihtkohtade suhtes ja ligikaudu 10–15% puhul kõikidest lendudest, millelt võeti lennureisijatasu, ja ta järeldas, et kõrgema määraga lennureisijatasu tuleb pidada võrdlusaluseks oleva süsteemi tavaliseks tasumääraks, samas kui madalam tasumäär on erand.
- 43 Seoses nende kaalutlustega on Aer Lingus ja Ryanair Üldkohtus piirdunud selle kritiseerimisega, et lennureisijatasu valikulisuse tuvastamisel kasutati võrdlusalusena kõrgemat tasumäära.
- 44 Ent Üldkohus vaatas eelnevalt läbi ja lükkas tagasi Aer Linguse ja Ryanairi vastavad argumendid ning järeldas siis kohtuotsuse Aer Lingus punktis 76 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 90, et komisjon ei olnud rikkunud ühtki õigusnormi, kui ta pidas kõrgema määraga lennureisijatasu „võrdlusaluseks“, ja järeldas sellest, et diferentseeritud tasumäärade kohaldamine tähendas ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi andmist lennureisijatele, kelle lendude suhtes kehtis vaidlusaluse otsusega hõlmatud ajavahemikul madalama määraga lennureisijatasu.
- 45 Just see Üldkohtu hinnang tähendab Aer Linguse ja Ryanairi sõnul õigusnormi rikkumist põhjustel, mida nad mõlemad oma ainsa väite eri osades on selgitanud.
- 46 Selles kontekstis tuleb analüüsida Ryanairi ja Aer Linguse ainsa väite eri osi, millega püütakse näidata, et Üldkohtu arutluskäigus on õigusnormi rikutud sellega, et kohus kiitis heaks kõrgema määraga lennureisijatasu kasutamise võrdlusalusena ega võtnud arvesse selle tasu osalise tagasimaksmise võimalust ettevõtjatele, kelle suhtes kehtis kõrgem tasumäär. Kõigepealt vaadatakse läbi Ryanairi ainsa väite esimene osa, seejärel sama väite neljas osa ning lõpuks üheskoos Aer Linguse ainsa väite kõik osad ja Ryanairi ainsa väite teine ja kolmas osa.

Ryanairi ainsa väite esimene osa

Poolte argumendid

- 47 Ryanair vaidlustab selle, et Üldkohus lükkas kohtuotsuse Ryanair punktides 74–76 tagasi tema argumendi, mille kohaselt selle tuvastamiseks, kas madalama määraga lennureisijatasu on riigiabi, oli sobiv võrdlusalus 3 euro suurune tasumäär, mille liri ametiasutused võtsid vastu 2011. aasta märtsis. Ryanairi sõnul tõik, et 3 euro suurune tasumäär ei olnud vaidlusaluse otsusega hõlmatud ajavahemikul kohaldatav, ei takista selle valimist võrdlusaluseks. 10 euro suurune tasumäär ei ole kunagi kehtinud sõltumatult madalamast tasumäärast ja mõlemad need tasumäärad on kehtestatud ja tunnistatud kehtetuks ühel ja samal ajal. Ryanairi sõnul ei ole käesolevas asjas seega kunagi olnud „tavalist“ või „võrdlusalust“ tasumäära.

- 48 Komisjon ja Iirimaa valitsus väidavad esimese võimalusena, et ainsa väite kõnealune osa ei anna tulemusi, kuna Ryanair on piirdunud üksnes kohtuotsuse Ryanair punkti 74 vaidlustamisega ega kritiseeri põhjendusi, mille Üldkohus on esitanud sama kohtuotsuse punktides 75 ja 76, mis üksi on juba täiesti piisavad, et Ryanairi Üldkohtule esitatud argument tagasi lükata. Teise võimalusena vaidlustavad nad Ryanairi argumentide põhjendatuse.

Euroopa Kohtu hinnang

- 49 Vastupidi sellele, mida väidavad komisjon ja Iirimaa valitsus, ei ole Ryanairi ainsa väite esimene osa tulemusetu. Ryanair on nimelt oma apellatsioonkaebuses märkinud, et see osa puudutab mitte ainult kohtuotsuse Ryanair punkti 74, vaid ka punkte 75 ja 76. Pealegi on neis kolmes punktis sisuliselt selgitatud ühte ja sama põhjendust, mille aluseks on järeldus, et vaidlusaluse otsusega hõlmatud ajavahemikul ei olnud 3 euro suurune määr kohaldatav ja seetõttu ei saa seda võrdlusalusena kasutada.
- 50 Sellegipoolest ei saa Ryanairi argumentidega sisuliselt nõustuda.
- 51 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub nimelt, et valikulisuse tingimuse hindamisel tuleb ELTL artikli 107 lõike 1 alusel kindlaks teha, kas antud õiguskorra raames võetud siseriiklik meede soodustab „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist“ võrreldes teiste ettevõtjate või tootmisega, mis on nimetatud korra eesmärgi seisukohast sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras (kohtuotsus, 15.11.2011, komisjon ja Hispaania vs. Government of Gibraltar ja Ühendkuningriik, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Ent nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 41 sisuliselt esile tõi, ei saa sellist hinnangut anda, võrreldes omavahel summat, mille pidid tasuma lennuettevõtjad, kelle suhtes kehtis madalama määraga lennureisijatasu, ja hüpoteetilist summat, mis on arvutatud sellise määra järgi, mis – nagu ka Ryanair ise möönab – ei olnud vaidlusaluse otsusega hõlmatud ajavahemikul kohaldatav ühegi lennu ega ühegi lennuettevõtja suhtes. Nagu Üldkohus on kohtuotsuse Ryanair punktis 75 põhjendatult märkinud, võrdlusaluseks mõne muu tasumäära võtmine peale selle, mis oli asjaomasel ajavahemikul tõepoolest kohaldatav, ei võimaldaks hõlmata kõiki lennureisijatasu tagajärgi.
- 53 Siit järeldub, et kohtuotsuse Ryanair punktid 74–76 ei sisalda õigusnormi rikkumist, nagu väidab Ryanair, ja tema ainsa väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Ryanairi ainsa väite neljas osa

Poolte argumendid

- 54 Ryanair leiab oma ainsa väite neljandas osas, et vastupidi sellele, mida arvas Üldkohus kohtuotsuse Ryanair punktis 89, asjaolu, et lennureisijatasu kaks määrat on kehtestatud üheaajal, oli igati asjassepüütav hindamaks, kas madalam tasumäär oli „riigiabi“. Kahe määra üheaegne kehtestamine ei ole „sekkumise meetodi“ küsimus, nagu leidis Üldkohus. Iirimaa nimelt ei saaks näha ette ühtset määrat suurusega 10 eurot reisija kohta ja just seetõttu otsustas ta hiljem asendada lennureisijatasu kaks määrat ühtse määraga, suurusega 3 eurot reisija kohta. Ryanair lisab, et kuigi madalama määraga lennureisijatasu oli harvemini kohaldatav, ei ole see asjaolu piisav, et välistada selle tasu võtmist võrdlusaluseks, kuna teatud kindla maksuga maksustatavate tehingute sagedus on ainult üks asjaolu teiste hulgas, mida tuleb arvesse võtta.
- 55 Komisjon leiab, et käsitletav väiteosa on põhjendamatu, samas kui Iirimaa valitsus väidab esimese võimalusena, et see on vastuvõetamatu, kuna seda on ebapiisavalt selgitatud, ja teise võimalusena, et see on põhjendamatu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 56 Vastupidi sellele, mida väidab Iirimaa valitsus, on Ryanair õiguslikult piisavalt selgitanud põhjusi, miks ta leiab, et kohtuotsuse Ryanair punktiga 89 on rikutud õigusnormi.
- 57 Sellegipoolest ei luba need põhjused seada kahtluse alla seda, et Üldkohus on Ryanairi argumendid põhjendatult tagasi lükanud, mistõttu Ryanairi ainsa väite see osa tuleb samuti tagasi lükata.
- 58 Nagu Üldkohus on kohtuotsuse Ryanair punktis 89 sisuliselt märkinud, nimelt kui asuda seisukohale, et madalama määraga lennureisijatasu ei andnud ettevõtjatele, kelle suhtes seda kohaldatai, valikulist soodustust ainuüksi sel põhjusel, et see tasumäär kehtestati üheajal tasuga, mille suurus oli 10 eurot reisija kohta, tähendaks see riigiabi olemasolu seadmist sõltuvusse sellest, millist meetodit riigi sekkumisel kasutati. Ent nagu nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, ei tehta ELTL artikli 107 lõikes 1 riigi sekkumistel vahet selle alusel, millist tehnikat liikmesriigi ametivõimud kasutavad (vt selle kohta kohtuotsus, 15.11.2011, komisjon ja Hispaania vs. Government of Gibraltar ja Ühendkuningriik, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 59 Seega tuleb tagasi lükata ka Ryanairi ainsa väite neljas osa.

Aer Linguse ainus väide ja Ryanairi ainsa väite teine ja kolmas osa

Poolte argumendid

- 60 Aer Linguse ainus väide jaguneb neljaks osaks. Esimeses osas väidab Aer Lingus, et kuigi kohtuotsuse Aer Lingus punkti 43 tuleb mõista nii, et selle kontrollimisel, kas konkreetne meede on riigiabi, ei tohi kunagi arvesse võtta meetme võimalikku vastuolu liidu õiguse muude sätetega peale ELTL artiklite 107 ja 108, on sellega rikutud õigusnormi. Aer Linguse sõnul on Euroopa Kohus tunnistanud selle küsimuse asjassepuutuvaks 27. märtsi 1980. aasta kohtuotsuse Denavit italiana (61/79, EU:C:1980:100) punktides 31 ja 32 ning 10. juuli 1980. aasta kohtuotsuse Ariete (811/79, EU:C:1980:195) punktides 14–16. Lisaks tuleneb 27. septembri 1988. aasta kohtuotsuse Asteris jt (106/87–120/87, EU:C:1988:457) punktidest 23 ja 24 ning 1. juuli 2010. aasta kohtuotsuse ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni vs. komisjon (T-62/08, EU:T:2010:268) punktist 60, et kui riik teeb makse tema poolt tekitatud kahju hüvitamiseks, siis ei ole tegemist riigiabiga.
- 61 Selles kontekstis tuletab Aer Lingus meelde, et ta väitis Üldkohtus, et lennureisijatasu sissenõudmine määraga 10 eurot reisija kohta oli õigusvastane, kuna see on vastuolus ELTL artikliga 56 ja määrusega nr 1008/2008, ning et selle määraga sissenõutud lennureisijatasu võinuks kuuluda tagasimaksmisele asjaomastele lennuettevõtjatele. Asjaolu, et see tasu oli õigusvastane, ei luba aga madalama määraga lennureisijatasu kvalifitseerida riigiabiks.
- 62 Aer Lingus leiab oma ainsa väite teises osas, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta kohtuotsuse Aer Lingus punktis 63 järeldas, et komisjonil oli õigus pidada reisija kohta 10 euro suurust määrat „tavaliseks“ tasumääraks, isegi kui see määr oli õigusvastane. Sama kohtuotsuse punkt 58, mille kohaselt Aer Linguse argument oli rajatud valele eeldusele, on nimelt vastuoluline ja ekslik, kuna komisjon on vaidlusaluses otsuses üksnes tõdenud, et teenuste osutamise vabaduse piirang seisnes just diferentseeritud tasumäärade olemasolus, mitte kõrgemas tasumääras kui sellises.
- 63 Aer Linguse ainsa väite kolmandas osas on kritiseeritud kohtuotsuse Aer Lingus punkti 60, mille kohaselt, kuna selline maksualane diskrimineerimine, mis tuleneb lennureisijatasu kahe määra olemasolust, oleks olnud kõrvaldatav madalama tasu tõstmisega kõrgema määra tasemele või vastupidi, kõrgema tasu langetamisega madalama määra tasemele või uue ühtse määra kehtestamisega, siis on ekslik väita, et kõrgema määraga lennureisijatasu oli õigusvastane. Aer Linguse sõnul on selles

punktis omavahel segi aetud küsimus, mida peab liikmesriik tegema, et diskrimineerimine tulevikus lõpetada, ja küsimus, mida ta peab tegema, et „minevikus aset leidnud“ diskrimineerivate tasumäärade õigusvastasust kõrvaldada.

- 64 Lõpuks kritiseerib Aer Lingus oma ainsa väite neljandas osas kohtuotsuse Aer Lingus punkti 61, mille kohaselt „õigus saada tagasi [lennureisijatasu, mis on makstud määraga 10 eurot reisija kohta], isegi kui eeldada, et see tuvastatakse, ei ole automaatne ja sõltub paljudest teguritest, näiteks sellise taotluse esitamiseks siseriiklikus õiguses kehtivatest aegumistähtaegadest ja selliste üldpõhimõtete järgimisest nagu alusetu rikastumise puudumine“. Aer Lingus väidab, et kõrgema määraga lennureisijatasu või diferentseeritud tasumäärade olemuslik õigusvastasus ja asjaolu, et Iirimaa oli põhimõtteliselt kohustatud lennuettevõtjatele, kes maksid lennureisijatasu kõrgema määra alusel, tagasi maksma selle määra ja madalama tasumäära vahe, tähendavad seda, et kõrgemat tasumäära ei saanud pidada „tavaliseks“ tasumääraks.
- 65 Ryanair märgib oma ainsa väite teises osas, et lennureisijatasu määraga 10 eurot reisija kohta ei saanud olla „võrdlusalus“ hindamaks, kas madalama määraga lennureisijatasu on riigiabi, kuna analoogia alusel sellega, mida Euroopa Kohus otsustas 6. veebruari 2003. aasta kohtuotsuses Stylianakis (C-92/01, EU:C:2003:72), on tasumäär 10 eurot reisija kohta vastuolus ELTL artikliga 56 ja määrusega nr 1008/2008. Kõrgema tasumäära kasutamine võrdlusalusena rikub liidu õiguse järjepidevust.
- 66 Ryanair leiab oma ainsa väite kolmandas osas, et kohtuotsuse Ryanair punktis 88 on Üldkohus ekslikult viidanud kõrgema määra alusel makstud lennureisijatasu „hüpoteetilistele tagastamisnõuetele“. Tema sõnul oli selle määra alusel lennureisijatasu nõudmine vastuolus liidu õigusega ja enamakstud tasu tuli asjaomastele ettevõtjatele tagastada.
- 67 Komisjon ja Iirimaa valitsus vaidlevad Aer Linguse ja Ryanairi argumentidele vastu ja leiavad, et need tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 68 Kõigepealt tuleb seoses Aer Linguse ainsa väite esimese osaga meelde tuletada, et ainult maksumeetme toime omab tähtsust hindamisel, kas tegemist võib olla „riigiabiga“, ja eelkõige selle kindlakstegemisel, kas meede seab selle saajad maksustamisel soodsamasse olukorda võrreldes teiste maksumaksjatega (vt selle kohta kohtuotsus, 15.11.2011, komisjon ja Hispaania vs. Government of Gibraltar ja Ühendkuningriik, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 69 Niisiis asjaolu, et maksumeede on vastuolus liidu õiguse muude sätetega peale ELTL artiklite 107 ja 108, ei võimalda välistada teatavate maksumaksjate sellest meetmest vabastamise kvalifitseerimist „riigiabiks“, kuni meede tekitab õiguslikke tagajärgi teistele maksumaksjatele ega ole tunnistatud ei kehtetuks ega õigusvastaseks ja seega kohaldamisele mittekuuluvaks (vt selle kohta kohtuotsus, 3.3.2005, Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, punkt 38).
- 70 Sisuliselt just seda on Üldkohus selgitanud kohtuotsuse Aer Lingus punktis 43 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 65. Vastupidi sellele, mida väidab Aer Lingus oma ainsa väite esimeses osas, ei ole kohtuotsuse Aer Lingus punktiga 43 seega õigusnormi rikutud.
- 71 Seda järeldust ei sea kahtluse alla kohtupraktika, millele viitab Aer Lingus ja mida on tsiteeritud käesoleva kohtuotsuse punktis 60.
- 72 Sellest kohtupraktikast nähtub nimelt vaid see, et tegemist ei ole riigiabiga, kui ettevõtjale makstakse tagasi maksumus, mille sissenõudmine oli vastuolus liidu õigusega, või makstakse hüvitist, mis on riigi ametiasutustelt välja mõistetud kahju eest, mida nad talle on tekitanud.

- 73 Kuid vaidlusaluses otsuses käsitletav riigiabi ei tulene sellest, et makstakse tagasi maks, mis on vastuolus liidu õiguse muude sätetega peale ELTL artiklite 107 ja 108 ning mille Aer Lingus ja Ryanair on tasunud, ega sellest, et neile kahele ettevõtjale makstakse hüvitist tekitatud kahju eest. Järelikult ei oma see kohtupraktika käesolevates kohtuasjades tähtsust.
- 74 Seetõttu tuleb Aer Linguse ainsa väite esimene osa tagasi lükata.
- 75 Järgmiseks tuleb Aer Linguse ainsa väite teise, kolmanda ja neljanda osa ning Ryanairi ainsa väite teise ja kolmanda osa kohta märkida, et need põhinevad eeldusel, et lennureisijatasu on täielikult või osaliselt vastuolus liidu õiguse muude sätetega peale ELTL artiklite 107 ja 108 ning see võib mõjutada hinnangut küsimuses, kas teatavate ettevõtjate täielik või osaline vabastamine selle tasu maksmisest kujutab endast riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, arvestades eelkõige, et see vastuolu võib viia liikmesriigi kohtutes läbiviidava menetluse tulemusena tasu täieliku või osalise tagasimaksmiseni teistele ettevõtjatele, kes kõnealust vabastust ei saanud.
- 76 Samas on selge, et ajal, mil komisjon oma hinnangu andis ja võttis vastu vaidlusaluse otsuse, tekitas vaidlusalune maksumeede tagajärgi selles mõttes, et teatud lennuettevõtjad maksid lennureisijatasu madalama määra alusel ja teised, kes vastavalt komisjoni hinnangule, mida Aer Lingus või Ryanair ei ole vaidlustanud, olid vaidlusaluse maksumeetme eesmärkide seisukohast sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras, maksid sama tasu kõrgema määra alusel.
- 77 Käesoleva kohtuotsuse punktides 68 ja 69 esitatud kaalutlustest tuleneb, et komisjon pidi neid tagajärgi arvestama ega tohtinud neid eirata lihtsalt sel põhjusel, et maksustamisel ebasoodsamasse olukorda asetatud lennuettevõtjad võisid saavutada enammakstud tasu tagasimaksmise liikmesriigi kohtutes läbiviidava menetluse tulemusena, tuginedes olenevalt olukorrast muudele liidu õiguse sätetele peale ELTL artiklite 107 ja 108.
- 78 Oluline on nimelt märkida, et mitte komisjon, vaid liikmesriigi kohtud on pädevad tegema lõpliku otsuse sellise tasu võimaliku tagasimaksmise kohta, mis on väidetavalt õigusvastane asjaomase liikmesriigi õigusest lähtudes või vastuolu tõttu liidu õiguse muude sätetega peale ELTL artiklite 107 ja 108, olenevalt olukorrast pärast seda, kui need kohtud on saanud Euroopa Kohtult eelotsusemenetluse kaudu vajalikud täpsustused liidu õiguse tähenduse ja tõlgendamise kohta. ELTL artikli 107 kasulik mõju väheneks oluliselt, kui komisjon oleks kohustatud enne meetme kvalifitseerimist „riigiabiks“ selle artikli tähenduses ootama pädevate kohtute otsust teatavate maksukohustuslaste poolt enammakstud maksu või tasu võimaliku tagasimaksmise kohta.
- 79 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata Aer Linguse ainsa väite teine, kolmas ja neljas osa ning Ryanairi ainsa väite teine ja kolmas osa ning seega jätta vastuapellatsioonkaebused tervikuna rahuldamata.

Apellatsioonkaebused

- 80 Identsetele argumentidele tuginedes põhjendab komisjon mõlemat apellatsioonkaebust üheainsa väitega, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 108 lõiget 3 ja määruse nr 659/1999 artiklit 14. Selle väitega on vaidlustatud kohtuotsuse Aer Lingus punktid 88–127 ja kohtuotsuse Ryanair punktid 119–152.

Poolte argumentid

- 81 Komisjon kaebab, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, ELTL artikli 108 lõiget 3 ja määruse nr 659/1999 artiklit 14, kuna leides, et komisjon oleks pidanud võtma arvesse seda, mil määral soodustuse saanud lennuettevõtjad kandsid reisijatele edasi madalama määraga lennureisijatasu kohaldamisest tuleneva eelise, on ta määratlenud uue majandusliku kriteeriumi tagasimaksmisele kuuluva riigiabi summade kindlaksmääramiseks, nagu on arutusel käesolevas asjas.
- 82 Aer Lingus vaidleb komisjoni argumentidele vastu, väites, et komisjon on kohtuotsust Aer Lingus valesti mõistnud. Ta tuletab meelde, et Üldkohus selgitas, et lennureisijatasu on aktsiis, teisisõnu kaudne maks, mida võetakse reisijalt, kes on madalama määraga lennureisijatasu puhul soodustuse saajad. Vaidluselust maksumeedet ei tohi seega samastada riigilt saadava toetusega või meetmega, mis võimaldab ettevõtjal kulusid kokku hoida. Aer Lingus lisab, et tal ei olnud lubatud nõuda reisijalt, kes sõitsid lendudel, mille suhtes kehtis madalam tasumäär, sellest määrast kõrgemat summat, ja et kuigi ta on komisjoni nõudel kohustatud tagasi maksma 8 eurot pileti kohta, ei ole tal võimalik tagasiulatuvalt saada seda summat tagasi reisijalt, kes ostsid pileti madalama tasumääraga.
- 83 Ryanair väidab esimese võimalusena, et komisjoni ainus väide ei saa anda tulemusi. Tema sõnul on Üldkohus vaidluseluse otsuse artikli 4 tühistamise põhjenduseks esitanud kolm erinevat alust, mis sisalduvad vastavalt kohtuotsuse Ryanair punktides 120–133, 134–144 ja 145–149. Komisjoni apellatsioonkaebus käsitleb ainult esimest neist alustest, mis puudutab lennureisijatasu reisijatele edasikandmise ulatust, samas ei ole komisjon vaidlustanud kahte ülejäänud alust, mis puudutavad esiteks asjaomase turu eripära ja konkurentsipiiranguid ning teiseks seda, et puudub põhjendus, miks on endise olukorra taastamiseks vaja tagasi nõuda lennureisijatasu kõrgema ja madalama määra vahe.
- 84 Teise võimalusena väidab Ryanair, et komisjoni ainus väide on põhjendamatu. Üldkohus on tegelikult piirdunud selle põhimõtte kohaldamisega, mille kohaselt oleks tulnud kindlaks määrata abist saadud eelise tegelik väärtus. Lisaks on komisjon paisutanud raskusi, mis on seotud selle summa täpse määramisega, juhaks kui Üldkohtu pooldatud lahendus jääb muutmata. Lõpetuseks juhib Ryanair tähelepanu sellele, et oleks ebaloogiline mitte võtta arvesse abisaaja saadud soodustuse edasikandmist klientidele, samas kui direktiivi 2014/104 artikkel 13 lubab konkurentsieeskirjade rikkujal kahjunõude korral rikkumisest tuleneva ülemäärase ostuhinna hüvitamisest pääseda, kui see on hageja klientidele edasi kantud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 85 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidab Ryanair, ei ole komisjoni ainus väide tulemusetu.
- 86 Euroopa Kohtu kindlalt väljakujunenud praktikast nähtub tõepoolest, et apellatsioonimenetluses Üldkohtu otsuse täiendavate põhjenduste kohta esitatud väited tuleb kohe toime puudumise tõttu tagasi lükata, kuna need ei saa tuua kaasa kohtuotsuse tühistamist (vt selle kohta kohtuotsus, 2.9.2010, komisjon vs. Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 87 Käesolevas kohtuasjas, vastupidi sellele, mida väidab Ryanair, ei ole kohtuotsuse Ryanair punktides 120–149 siiski esitatud kolme erinevat põhjendust, millest igaüks oleks eraldi võetuna piisav, et vaidluseluse otsuse artikli 4 tühistamine oleks põhjendatud. Neis punktides, nagu veel ka kohtuotsuse Aer Lingus punktides 104–123, mis on sõnastatud väga sarnaselt, on selgitatud Üldkohtu ühe ja sama mõttekäigu erinevaid aspekte, millega põhjendatakse kohtuotsuse Aer Lingus punktis 123 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 119 sisalduvat otsust, mille kohaselt komisjon „tegi hindamisvea ja rikkus õigusnormi“, kehtestades lennuettevõtjalt tagasinõudmisele kuuluva abi summaks 8 eurot reisija kohta. Need erinevad aspektid on omavahel seotud ning Ryanair on need kolmeks väidetavalt erinevaks aluseks lahutanud kunstlikult ja nende sisemisi seoseid eirates.

- 88 Pealegi on komisjoni argumentidega seatud kahtluse alla Üldkohtu arutluskäik tervikuna, mitte ainult selle üks osa, nagu Ryanair ekslikult väidab.
- 89 Pärast neid täpsustusi tuleb seoses komisjoni ainsa väite sisulise analüüsiga kõigepealt meelde tuletada, et asjaomase liikmesriigi kohustus kõrvaldada tagasinõudmise teel abi, mille komisjon on tunnistanud ühisturuga kokkusobimatuks, tuleneb – nagu nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast – eesmärgist taastada abi andmisele eelnenud olukord (vt selle kohta kohtuotsus, 4.4.1995, komisjon vs. Itaalia, C-350/93, EU:C:1995:96, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 90 See eesmärk on saavutatud niipea, kui kõnealune abi, vajaduse korral koos sellele lisanduvate viivistega, on tagastatud abisaaja või teisisõnu ettevõtjate poolt, kes on seda tegelikult kasutanud. Abi tagastamisega kaotab abisaaja eelise, mis tal oma konkurentide ees turul oli, ning abi andmisele eelnenud olukord on taastatud (kohtuotsus, 29.4.2004, Saksamaa vs. komisjon, C-277/00, EU:C:2004:238, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 91 Pealegi ei tähenda ebaseadusliku abi tagasinõudmine endise olukorra taastamiseks minevikusündmuste teistsugust ennistamist olenevalt hüpoteetilisest teguritest, näiteks valikud, mida huvitatud ettevõtjad oleksid võinud teha ja mida on sageli arvukalt, seda enam, et abi toetusel tegelikkuses tehtud valikud võivad osutuda pöördumatuks (kohtuotsus, 15.12.2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, punkt 118).
- 92 Siit järeldub, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 62 sisuliselt esile tõi, et abi tagasinõudmine toob kaasa selle soodustuse tagasiandmise, mille abisaaja abist on saanud, mitte võimaliku majandusliku kasu tagastamist, mille ta soodustuse kasutamise saanud. Kasu ei tarvitse olla võrdne soodustusega, milles abi seisneb, see võib isegi osutuda olematuks, ilma et selle asjaoluga saaks põhjendada abi tagasi nõudmata jätmist või tagasinõudmist teistsuguses summas kui soodustus, mis vaidlusaluse ebaseadusliku abiga anti.
- 93 Täpsemalt, mis puutub maksusoodustuse vormis antud ebaseaduslikku abisse, siis nähtub Euroopa Kohtu praktikast ka see, et abi tagasinõudmine toob kaasa asjaomase abi saajate poolt tegelikult tehtud tehingute sellise maksustamise, mida oleks kohaldatud ebaseadusliku abi puudumisel (vt selle kohta kohtuotsus, 15.12.2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, punkt 119).
- 94 Käesoleval juhul seisnes lennureisijatasuga antud maksusoodustus vaidlusaluse otsuse kohaselt selles, et asjaomasel ajavahemikul kohaldati erinevaid tasumäärasid, mistõttu lennuettevõtjad Iirimaa, kes pidid maksma tasu määraga 2 eurot, said soodustuse võrreldes teiste ettevõtjatega, kes pidid samal ajavahemikul maksma 10 eurot reisija kohta. Aer Lingus ja Ryanair ei ole aga suutnud tõendada, et see otsus oleks õigusvastane selles osas, milles tuvastatakse riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- 95 Neil asjaoludel, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 89–93 esitatud kaalutlusi, tuleb tõdeda, et vaidlusaluses otsuses määratletud abimeetmega antud soodustuse tagastamine eeldab, et Iirimaa maksuasutused nõuaksid madalama määraga lennureisijatasuga soodustuse saajatelt tagasi selle lennureisijatasu summa, mis oleks ebaseadusliku abi puudumisel tulnud maksta iga asjaomase lennu eest, st kõrgema määraga lennureisijatasu, ja tegelikult makstud lennureisijatasu summa, mis arvutati madalama määraga lennureisijatasu alusel, vahe.
- 96 Seega tuleb tuvastada, et käesoleval juhul oli abi tagastamiseks vaja nõuda tagasi summa suurusega 8 eurot reisija kohta iga asjaomase lennu eest, nagu komisjon vaidlusaluse otsuse artiklis 4 on täpsustanud.
- 97 Kohtuotsuse Aer Lingus punktides 104–123 ja kohtuotsuse Ryanair punktides 120–149 esitatud kaalutlustega – vastupidi sellele, mida leidis Üldkohus – ei saa põhjendada teistsugust järeldust.

- 98 Nimelt kuna asjassepuutuva Iiri seaduse kohaselt olid lennuettevõtjad otseselt kohustatud maksma lennureisijatasu, siis käesolevates kohtuasjades esinevas olukorras on vähe tähtsust tõigal, et see tasu on Iiri seadusega määratletud kui „aktsiis“. Samal põhjusel ei oma tähtsust küsimus, kas lennureisijatasu tuleb tehnilisest seisukohast liigitada otseste või kaudsete maksude hulka.
- 99 Samuti ei oma abi tagastamise küsimuses tähtsust mõiste „majanduslik ülekandmine“, millele on osutatud vastavalt kohtuotsuse Aer Lingus punktis 91 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 123. Üldkohus on sellega seoses märkinud, et lendude puhul, mille suhtes kehtis madalam tasumäär suurusega 2 eurot reisija kohta, oli „majandusliku ülekandmise“ hindamisel küsimus selles, kuidas teha kindlaks, kui suures ulatuses asjaomased lennuettevõtjad madalama määra kohaldamisest tuleneva majandusliku eelise tegelikult endale jätsid.
- 100 Nagu aga nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 92 ja 93, toob abi tagasinõudmine kaasa selle soodustuse tagasiandmise, mille abisaaja abist on saanud, mitte majandusliku kasu tagastamist, mille ta soodustuse kasutamisega võis saada. Seega ei ole vaja kontrollida, kas ja millises ulatuses need ettevõtjad on madalama tasumäära kohaldamisest tulenevat majanduslikku eelist tegelikult kasutanud.
- 101 Kohtuotsuse Aer Lingus punktides 92–105 ja kohtuotsuse Ryanair punktides 124–136 esitatud Üldkohtu kaalutlused annavad tunnistust sellest, et samamoodi on omavahel segi aetud madalama määraga lennureisijatasu tagajärjel saadud soodustus ja kasu, mida abisaajad võisid või oleksid võinud sellest soodustusest saada.
- 102 Nimelt vastupidi sellele, mida leidis Üldkohus vastavalt kohtuotsuse Aer Lingus punktis 105 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 136, ei seisnenud vaidlusaluses otsuses komisjoni määratlenud soodustus selles, et lennuettevõtjad, kelle suhtes seda määra kohaldati, võisid „pakkuda konkurentsivõimelisemaid hindu“. See seisnes lihtsalt asjaolus, et need ettevõtjad pidid maksma lennureisijatasu väiksemas summas, kui nad oleksid pidanud maksma siis, kui nende lendude suhtes oleks kehtinud kõrgema määraga lennureisijatasu. Küsimus, kas soodustus võimaldas neil pakkuda konkurentsivõimelisemaid piletihindu või kas nad kasutasid soodustust ära mõnel muul viisil, puudutab võimaliku kasu hindamist, mida nad võisid neile antud soodustuse kasutamisest saada, ja see hinnang ei oma abi tagasinõudmise seisukohalt tähtsust.
- 103 Samuti on Üldkohus andnud eksliku hinnangu vastavalt kohtuotsuse Aer Lingus punktis 110 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 141, mille kohaselt asjaolud neis tema menetluses olevates kohtuasjades erinevad asjaoludest kohtuasjas, milles on tehtud 15. detsembri 2005. aasta kohtuotsus Unicredito Italiano (C-148/04, EU:C:2005:774), selle poolest, et madalama määraga lennureisijatasu soodustuse saanud lennuettevõtjatel ei olnud „võimalik teha valikut muu tehingu kasuks kui see, mis tehti abi toetusel“.
- 104 Nimelt nagu Üldkohus kohtuotsuse Aer Lingus punktis 111 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 142 sisuliselt sedastas, ei takistanud miski neil ettevõtjatel tõsta 8 euro võrra oma piletite ilma maksudeta hinda lendudel, mille suhtes kehtis madalama määraga lennureisijatasu. Asjaolu, et nad määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kohaselt tohtisid ilma maksudeta piletihinnale lisada ainult 2 eurot, mis vastab madalama määra alusel arvutatud lennureisijatasu summale, ei saa viia teistsugusele järeldusele, kuna summa, mis vastab lennureisijatasu kahe määra vahele, st 8 eurot, oleks võinud olla juba eelnevalt arvatud ilma maksudeta piletihinna sisse.
- 105 Eeltoodud kaalutlusi ei sea kahtluse alla Ryanairi argument, mis põhineb direktiivi 2014/104 artiklil 13. Nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, mida on osundatud käesoleva kohtuotsuse punktides 89 ja 90, on ebaseadusliku abi tagasinõudmisel teistsugune eesmärk kui see, mida teenib direktiiv 2014/104. Nimetatud direktiivi eesmärk, nagu nähtub selle põhjendustest 3 ja 4, on eelkõige tagada, et igaüks, kes leiab, et tema huve on ELTL artiklites 101 ja 102 sätestatud konkurentsieeskirjade rikkumisega

kahjustatud, saaks tõhusalt teostada oma õigust nõuda selle kahju hüvitamist, mis tema arvates on talle tekitatud. Abi tagasinõudmise eesmärk seevastu ei ole individuaalse kahju hüvitamine, vaid hoopis asjaomasel turul abi andmisele eelnenud olukorra taastamine.

- 106 Kõigist eeltoodud kaalutlustest ilmneb, et kuna Üldkohus vastavalt kohtuotsuse Aer Lingus punktis 123 ja kohtuotsuse Ryanair punktis 119 leidis, et komisjon „tegi hindamisvea ja rikkus õigusnormi“, kehtestades madalama määraga lennureisijatasust tuleneva abi saajatelt tagasinõudmisele kuuluva abi summaks 8 eurot reisija kohta lendudel, mille suhtes see määr kehtis, siis on kohtuotsusega rikutud õigusnormi.
- 107 Seega tuleb komisjoni apellatsioonkaebused rahuldada ja tühistada vastavalt kohtuotsuse Aer Lingus ja kohtuotsuse Ryanair resolutsiooni punkt 1.

Menetlus Üldkohtus

- 108 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus teha Üldkohtu otsuse tühistamise korral asja suhtes ise lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab. Käesoleval juhul on tegemist niisuguse olukorraga.
- 109 Kuna vaidlustatud kohtuotsused tuleb tühistada ainult selles osas, mis puudutab resolutsiooni punkti 1, mitte aga punkti 2, siis ei puuduta tühistamine seda osa, millega Üldkohus lükkas tagasi Aer Linguse hagiavalduse esimese ja viienda väite ning Ryanairi hagiavalduse esimese, neljanda ja viienda väite. Seega tuleb läbi vaadata ainult Aer Linguse poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse teine, kolmas ja neljas väide ning Ryanairi poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse teine ja kolmas väide.

Aer Linguse poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse kolmas ja neljas väide ning Ryanairi poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse kolmanda väite esimene osa

- 110 Aer Lingus ja Ryanair väidavad sisuliselt, et komisjon rikkus õigusnormi ja tegi hindamisvea, kui ta kehtestas tagasinõudmisele kuuluva abi summaks 8 eurot reisija kohta lendudel, mille suhtes kehtis madalama määraga lennureisijatasu.
- 111 Need argumendid tuleb tagasi lükata käesoleva kohtuotsuse punktides 85–106 esitatud põhjustel.
- 112 Aer Lingus ja Ryanair väidavad veel, et kuna lennuettevõtjatel ei ole enam võimalik igalt reisijalt, kelle lennu suhtes kohaldati madalama määraga lennureisijatasu, saada 8 eurot, mille nad peavad tagastama, siis selle summa tasumise kohustus, mis on kehtestatud vaidlusaluse otsuse artikliga 4, tähendab maksustamist lisamaksuga või sanktsiooni, mis on vastuolus proportsionaalsuse põhimõtte ja võrdse kohtlemise põhimõttega ning eirab Euroopa Kohtu praktikat, mille kohaselt ei saa abi tagastamist pidada sanktsiooniks.
- 113 Ka need argumendid tuleb tagasi lükata.
- 114 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 83, sellise summa tagastamine, mis võrdub maksu, mis oleks tulnud tasuda ebaseadusliku abimeetme puudumisel, ja abimeetme alusel tasutud väiksema summa vahega, ei kujuta endast uut, tagasiulatuvalt kehtestatud maksu (vt selle kohta kohtuotsus, 10.6.1993, komisjon vs. Kreeka, C-183/91, EU:C:1993:233, punkt 17). Tegemist on esialgse maksu selle osa tasumisega, mis jäi ebaseadusliku maksuvabastuse kohaldamise tõttu maksmata. Selline tagastamine ei ole ka sanktsioon (kohtuotsus, 17.6.1999, Belgia vs. komisjon, C-75/97, EU:C:1999:311, punkt 65).

- 115 Samamoodi seoses argumendiga, mille kohaselt lennuettevõtjad, keda tagastamine puudutab, ei saa oma klientidelt nõuda täiendavat maksu, mille nad peavad tagastama, piisab meeldetuletusest, et kuna ebaseaduslik abi, mille komisjon vaidlusaluse otsusega määratles, seisnes madalama määraga lennureisijatasu kohaldamises, st osalises vabastamises maksust, mida ei pidanud tasuma mitte lennuettevõtjate kliendid, vaid lennuettevõtjad ise, siis on selle abi tagastamiseks tingimata tarvis tagastada kahe kohaldamisele kuulunud tasumäära vahe. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 99 ja 100, on see nii isegi juhul, kui abisaajad ei saanud asjaomasest soodustusest mingit kasu kas seetõttu, et nad võimaldasid soodustusest kasu lõigata oma klientidel, või mõnel muul põhjusel.
- 116 Lõpuks ei riku kõnealuse abi tagastamine ei proportsionaalsuse ega võrdse kohtlemise põhimõtet. Esiteks nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et ebaseadusliku abi kõrvaldamine selle tagasinõudmise teel on abi ebaseaduslikkuse tuvastamise loogiline tagajärg, mistõttu ei saa selle abi tagasinõudmist endise olukorra taastamiseks pidada põhimõtteliselt eaproportsionaalseks meetmeks riigiabi käsitlevate EL toimimise lepingu sätete eesmärkide suhtes (kohtuotsused, 11.3.2010, CELF ja ministre de la Culture et de la Communication, C-1/09, EU:C:2010:136, punkt 54, ja 28.7.2011, Diputación Foral de Vizcaya jt vs. komisjon, C-471/09 P–C-473/09 P, ei avaldata, EU:C:2011:521, punkt 100).
- 117 Teiseks abisaajad, kes on kohustatud abi tagastama, ei ole ilmselgelt samasuguses olukorras nagu lennuettevõtjad, kes abi ei saanud ja keda tagasinõudmine ei puuduta, mistõttu ei teki küsimust analoogsete olukordade erinevast kohtlemisest, mis rikuks võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 118 Eeltoodud kaalutlustest ilmneb, et Aer Linguse poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse kolmas ja neljas väide ning Ryanairi poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse kolmanda väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Aer Linguse poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse teine väide ja Ryanairi poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse kolmanda väite teine osa

- 119 Aer Lingus ja Ryanair väidavad, et lennuettevõtjatel, kelle suhtes kehtis kõrgema määraga lennureisijatasu, on õigus nõuda enammakstud tasu tagasimaksmist nii põhjusel, et kahe erineva määra kehtestamine kujutab endast ELTL artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabaduse rikkumist, kui ka järgimaks kohtupraktikat, mis tuleneb 7. septembri 2006. aasta kohtuotsusest Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528). Seega madalama määraga lennureisijatasuga antud soodustuse saajatelt selle tasumäära ja kõrgema tasumäära vahe tagasinõudmine kujutab endast määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 1, õiguskindluse, tõhususe ja hea halduse põhimõtete rikkumist. Veel enam, selline tagasinõudmine toob kaasa räigeid konkurentsimoonusi. Nimelt seatakse tagasinõudmise tagajärjel lennuettevõtjad, kelle suhtes seda meedet on kohaldatud, neid kahjustavasse olukorda, kuna nad tasuksid siis kokku 10 eurot reisija kohta, samas kui teised lennuettevõtjad, kes esialgu makstud 10 eurot on 8 eurot tagasi saanud, maksaksid reisija kohta ainult 2 euro suurust tasu.
- 120 Selles osas olgu märgitud, et vaidlusaluses otsuses käsitletav meede ei ole millegi poolest analoogne meetmega, mida käsitleb 7. septembri 2006. aasta kohtuotsus Laboratoires Boiron (C-526/04, EU:C:2006:528).
- 121 Nimelt oli lennureisijatasu üldkohaldatav maks ja komisjon jõudis vaidlusaluses otsuses järeldusele, et madalama määraga lennureisijatasu oli osaline maksuvabastus, mis iseenesest oli abimeede. Neil asjaoludel ei saa kõnealust maksu tasuma kohustatud isikud vältida maksu tasumist või nõuda selle tagasimaksmist tuginedes väitele, et teiste ettevõtjate vabastamine sellest maksust on riigiabi (kohtuotsus, 7.9.2006, Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, punktid 30 ja 32 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 122 Pärast neid täpsustusi tuleb meelde tuletada, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 78 ja 79, et sellistel asjaoludel nagu käesolevas kohtuasjas ei saanud komisjon jätta riigiabi tuvastamata ainuüksi sel põhjusel, et esines võimalus, et liikmesriigi pädevad kohtud määravad enamakstud lennureisijatasu tagastamise lennuettevõtjatele, kes ei saanud madalamast tasumäärast tulenevat soodustust. Kuna komisjon oli kohustatud riigiabi tuvastama, oli ta ühtlasi kohustatud andma selle abi tagasinõudmise korralduse.
- 123 Neil asjaoludel on asjaomase liikmesriigi, antud juhul Iirimaa ülesanne kõigi sobivate vahenditega, mis on kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja liidu õigusega, tagada, et võimalikud riigisisised meetmed, mille tagajärjel maks teatavatele ettevõtjatele tagastatakse, ei tooks kaasa EL toimimise lepingu sätetega vastuolus olevat uut abi ettevõtjatele, kellele maks tagasi makstakse.
- 124 Eeltoodud kaalutlustest ilmneb, et Aer Linguse poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse teine väide ja Ryanairi poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse kolmanda väite teine osa tuleb tagasi lükata.

Ryanairi hagiavalduse teine väide

- 125 Ryanair leiab Üldkohtule esitatud hagiavalduse teises väites, et komisjon oleks lennureisijatasuga antud soodustuse hindamisel pidanud arvesse võtma lennureisijatasu proportsionaalset toimet erinevate konkureerivate ettevõtjate suhtes, kuna esiteks teatavad ettevõtjad, eelkõige Aer Arann, said madalama määraga lennureisijatasust kasu protsentuaalselt palju suuremal hulgal oma lendudest ja teiseks oli kõrgema määra järgi arvutatud lennureisijatasu osakaal palju väiksem äriklasi ja pikamaalendude piletite puhul, mida pakkus peamiselt Aer Lingus.
- 126 Aer Lingus, kes on menetlusse astuja kohtuasjas T-500/12, ei toeta Ryanairi nõudeid selle väite osas, kuid leiab, et soodustuse suhteline suurus selle andmisel erinevatele saajatele võiks omada tähtsust tagasinõudmisele kuuluva abisumma kindlaksmääramisel. Kuna aga menetlusse astumise esemeks võib olla üksnes ühe poole nõuete täielik või osaline toetamine, siis on Aer Linguse argumendid selles küsimuses vastuvõetamatud.
- 127 Ryanairi argumentidega ei saa nõustuda. Asjaolu, et teatavad abimeetmega soodustatud isikud suudavad soodustusest, milles abi seisneb, lõigata proportsionaalselt suuremat kasu, kui said teised sama meetmega soodustatud isikud, ei takista komisjonil ei kõnealuse meetme tunnistamist riigiabiks, mis on ühisturuga kokkusobimatu, ega korralduse andmist nõuda tagasi soodustus, mis tulenes abi kohaldamisest.
- 128 Siit järeldub, et Ryanairi poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse teine väide on põhjendamatu ja tuleb tagasi lükata.
- 129 Seega esiteks, kuna Aer Linguse poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse esimese ja viienda väite ning Ryanairi poolt Üldkohtule esitatud hagiavalduse esimese, neljanda ja viienda väite on Üldkohus tagasi lükanud ning Aer Linguse ja Ryanairi vastuapellatsioonkaebustes esitatud väited vaidlustatud kohtuotsuste nende põhjenduste kohta, mis olid tagasilükkamise otsuse aluseks, ei leidnud toetust, siis on vaidlustatud kohtuotsuste resolutsiooni punkt 2 lõplikult jõustunud, ning teiseks, kuna kõigist eeltoodud kaalutlustest nähtub, et ülejäänud väited, mille Aer Lingus ja Ryanair on Üldkohtule esitanud vaidlusala otsuse tühistamise nõudes, tulevad samuti tagasi lükata, siis tuleb nende vastavad tühistamishagid jätta täies ulatuses rahuldamata.

Kohtukulud

- 130 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise.

- 131 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 132 Kuna Aer Lingus ja Ryanair on kohtuvaidluse kaotanud nii vastuapellatsioonkaebuste kui ka Üldkohtule esitatud hagiavalduste osas ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb nende kohtukulud jätta nende endi kanda ja mõista neilt välja komisjoni kohtukulud seoses menetlusega nii Üldkohtus kui ka Euroopa Kohtus.
- 133 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 140 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud. Sellest tulenevalt kannab Iirimaa ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1 Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 5. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Aer Lingus vs. komisjon (T-473/12, ei avaldata, EU:T:2015:78) ja 5. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Ryanair vs. komisjon (T-500/12, ei avaldata, EU:T:2015:73) selles osas, millega on tühistatud komisjoni 25. juuli 2012. aasta otsuse 2013/199/EL riigiabi juhtumi SA.29064 (11/C, ex 11/NN) kohta – Iirimaa rakendatavad diferentseeritud lennureisijatasud artikkel 4 osas, milles see näeb ette kohustuse nõuda abisaajatelt tagasi abi, mille suuruseks on selle otsuse põhjenduses 70 määratud 8 eurot reisija kohta.
- 2 Jätta vastuapellatsioonkaebused rahuldamata.
- 3 Jätta rahuldamata Aer Lingus Ltd ja Ryanair Designated Activity Company hagid otsuse 2013/199 tühistamise nõudes.
- 4 Jätta Aer Lingus Ltd ja Ryanair Designated Activity Company kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud seoses menetlusega nii Euroopa Liidu Üldkohtus kui ka Euroopa Liidu Kohtus.
- 5 Jätta Iirimaa kohtukulud tema enda kanda.

Allkirjad